

Jövőkilátások az akadémiai keretek között

Tóthné Szita Klára (CSc)

MTA IX.o. SJTB– MTÜ 2016.nov. 18. Budapest

Fő kérdések

- Röviden a múltról:
 - MTA JKB 1976-1988
 - MTA JKB 1988-2011
 - MTA SJTB- JTAB -2012-
- Korösszetétel akkor és most
- Fiatal „jövőkutató” köztestületi tagok motivációi
- 2010 utáni belépők
- JTAB ülések jellemzői
- Olvasókör
- Születésnap megemlékezések
- Jövőkutatás az OTKA keretein belül
- Nemzetközi kapcsolódási pontok
- A jövőkutatás jövője
- Annak titka hogy épüljön be a jövőkutatás a döntéshozásba
- A lehetőségek megragadása
- Milyen jövő vár ránk?

Röviden a múlttól -1976.

- A Magyar Tudományos Akadémia 1976-ban hozta létre a Jövőkutatási Bizottságot a Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya keretében.
- Ezzel kifejezte a jövőkutatás önálló tudományágként való elismerését.
- A Jövőkutatási Bizottság célja, hogy fórumot teremtsen a jövővel tudományosan foglalkozó kutatók, oktatók alkotói közössége számára, és tevékenységével erősítse a jövőorientált gondolkodást, valamint a jövőért érzett közös felelősséget.
- A Bizottság interdiszciplináris bizottságként működik, tagjai a társadalom- és a természettudományok számos területét – a közgazdaság-, a jogi, a szociológiai, a műszaki, az agrár-, a biológiai, az orvosi és a politikatudományok – képviselik.

1989-2011

Kutatási Fókuszpontok

- Budapest MKKE
- Budapest SZEKI
- Sopron
- Miskolc

Nemzetközi megmérettetés –

XI. WFSF World Conference, Budapest

Konferenciák

Magyarország 2025

2012- albizottsági keretek között

Jelen van az elmúlt 40 év karizmatikus egyéniségeinek öröksége

Nem csak SJTB köztestületi tagok

- IX. o. Regionális Bizottság
- IX. o. Világgazdasági Bizottság
- V. o. Műszaki Tudományok osztálya
- Mehívottak

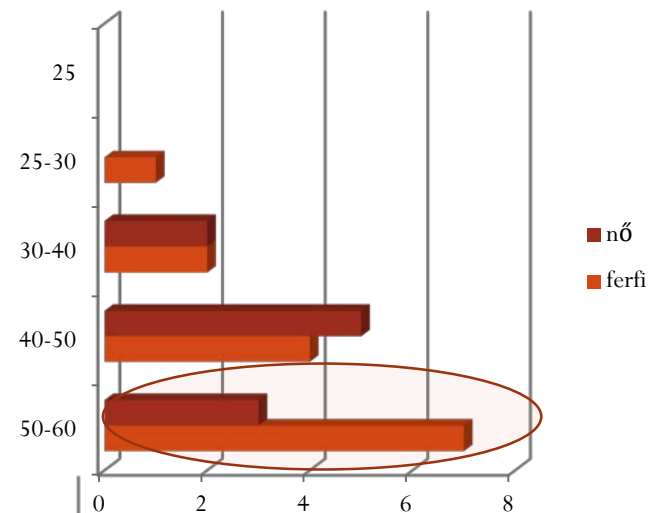
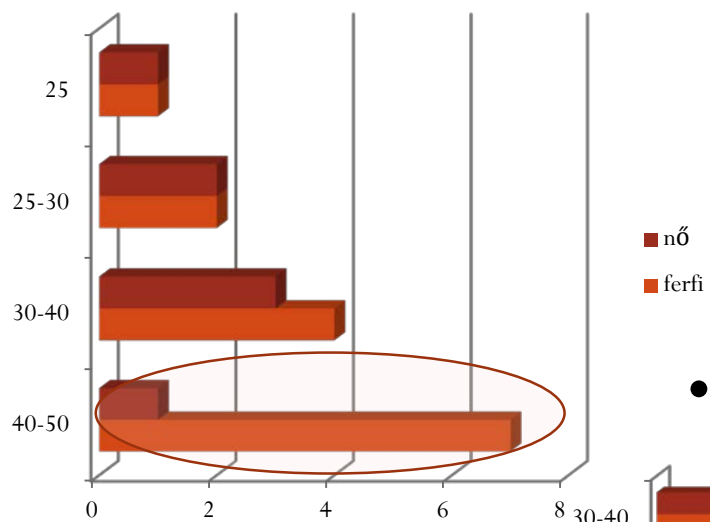
Nem csak köztestületi tagok

- PhD jelöltek

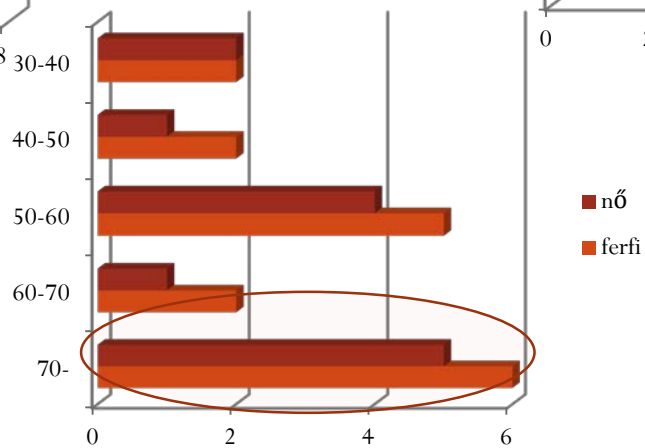
Korösszetétel

• 1976

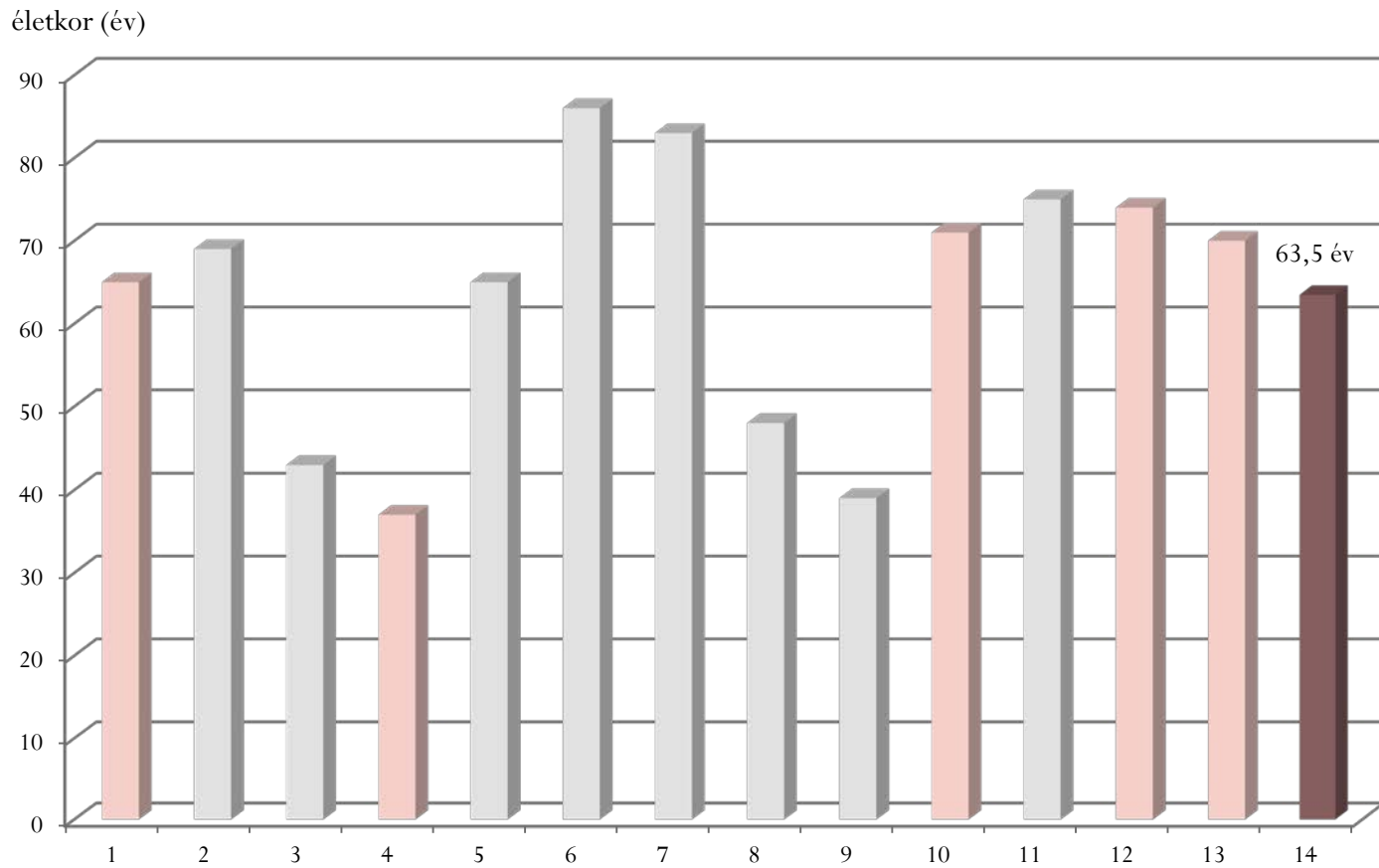
• 1989

• 2016

SJTB jövőkutatóinak életkora

JKB és JTAB köztestületi tagok

Akkor

- Besenyei Lajos CSc
- Tóth Éva CSc
- Nováky Erzsébet DSc
- Kovács Attila CSc
- Koncz Gábor CSc
- Sipos Béla CSc

Most

Tóth Éva CSc
Nováky Erzsébet DSc
Kovács Attila CSc
Korompay Attila
Tóthné Szita Klára CSc
Simai Mihály A.
Szentes Tamás A.
Bartha Zoltán PhD
Brazsil József PhD
Kappéter István dr,med.
Fleischer Tamás
Kiss Edit Éva

Gubik Andrea PhD
Hideg Éva DSc
Ligeti Zsombor PhD
Gáspár Tamás CSc
Schmidt Péter CSc
Hullám István PhD
Sabjanics István PhD
Lentner Csaba CSc
Koncz Gábor
Kiss Endre DSc
Vidor Ferenc DSc

Fiatal köztestületi tagok motivációi

- Tolnai és mtsai (2009) szerint: „A leggyakoribb, hogy munkahelyi vezető kérésére-javaslatára kerül sor a belépésre, vagy a munkatársaitól kap a fiatal posztdoktor tájékoztatást a köztestület létezéséről és a tagság előnyeiről. A munkahelynek és/vagy a vezető kutatóknak fontos, hogy a saját intézményükben dolgozó kutatók közül minél többen legyenek tagjai a köztestületnek. Ezáltal nagyobb eséllyel kerülhetnek be akadémiai bizottságokba és más testületekbe, számosságuk révén elérhetik új (al)bizottságok létrejöttét, részt vehetnek a közgyűlési doktor képviselők megválasztásában, sőt idővel maguk is választhatóvá válnak; erősíthetik valamely szakterület befolyását különböző döntésekre.” (Tolnai et al. 2009 MT, <http://www.matud.iif.hu/2009/09mar/09.htm>)
- Esetünkben a személyes példák, kapcsolatok -” JKB/JTAB egy jó csapat”

2010 utáni belépők

- Többségük 40 év alatti
- Gazdaság és szervezés tudomány területén szerzett fokozatot
 - Siposné Nándori Eszter (ME) (1982-34)
 - Baranyi Rita (BME)
 - Sebestyénné Szép Tekla (ME) (1986-30)
 - Karczagi Kováts Andrea (DE) (1966-50)
 - Dombi Mihály (DE) (1985-31)
 - Bruder Emese (SzIE)
- Orvostudomány területén szerzett fokozatot
 - Meskó Bertalan

JTAB ülések

- **Különböző diszciplínák képviselőinek meghívása**

2012. *Az élelmiszergazdaság jövője és élelmiszerbiztonság (Előadók: Brazsil Dávid, Székács András);*

Innovatív Technológiák és várható gazdasági hatásuk (Lakatos István, Burai Péter, Dinya László, Szemmelweis Tamás, Ozsgyáni László; Miskolc, MAB Székház)

2013. *A víz, mint a 21. század erőforrása és konfliktusforrása (Fáy Árpád)*

Gyógyszergyártás, trendek, előrejelzések (Hronszy Imre)

Rák és a jövő (Dr. Simon Tamás)

Üzenő jövő – Klímaváltozás. A Poláris Év (2007–08) kanadai sarki kutatás tapasztalatai és a mai következtetések (Koncz Péter)

2014. *Határ-sértés. A térészlelés határ-esetei (Ocskay Gyula, CESC)*

A magyar nyelv eredete (Bakro- Nagy Marianne)

2015. *A sport jövője és szerepe a fiatalok nevelésében (Borbély Attila)*

Az Európai Unió múltja és jövője (Lóránt Károly)

Külpolitikai események elemzése és ezek hatása a nagyvilágra (Nógrádi György)

2016. *A klímaváltozás megfékezése: feladat, ígéretek és realitás Párizs után (Mika János)*

- **Kihelyezett ülések – Herend, Miskolc**

- **Jövőkutatók kutatási eredményeinek megvitatása**

- **Fiatal PhD jelöltek bemutatkozása - Új köztestületi tagok**

Olvasókör –

A jövőkutatási irodalom műveit megbeszélő vita-összejövetel (2015.szept.-)

Szathmári Sándor: *Hiába*. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1991. 313 old.

Huizinga, J.: *A holnap árnyékában*. Windsor Kiadó, Budapest, 1996. 204 old

Radovan Richta (1968): *Válaszúton a civilizáció*. Kossuth Kiadó, Budapest

Alvin Toffler, *The Future Shock*. New York, 1970

Riesmann, D.: *A magányos tömeg*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1968

José Ortega Y Gasset: *A tömegek lázadása*, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1938

Pataki Ferenc, *A tömegek évszázada. Bevezetés a tömegelektanba*. Budapest, 1998

Elias Canetti, *Tömeg és hatalom*. [Európa](#), Budapest, 1991. 496 oldal. ISBN: 9630752727. ·Fordította:
[Bor Ambrus](#)

Douglas Rushkoff: *Jelensokk. Amikor minden most történik*. HVG Könyvek, 2014. 376 old. -
Eredeti:

Malcolm Gladwell: *Fordulópont*. Hvg könyvek 2007.

Stanislaw Lem, *Tudományos-fantasztikus irodalom és futuroológia* (Fantastyka i futurologia, 1970)

- Rendszeres résztvevők: Fleischer T., Kappéter I., Kiss E., Koncz G., Nováky E., Tóth É.

Ünnepi ülések

Összeállítás
Dr. Nováky Erzsébet
70. születésnapjára

Összeállítás
Dr. Tóthné dr. Szita Klára
70. születésnapja alkalmából

- **Időpont: 2015. december 11. 11.00–15.30.**
-
- **Az ülés programja:**
- **11.00-12.00**
- *Előadás: A szegénység vizsgálata és számításának új módja Európa*
- *Előadó: Bruder Emese*
- *Előadás: Az anyagáramelemzés újszerű megközelítésben*
- *Előadó: Karcagi-Kovács Andrea*
- *Előadás: A jövő kutatás klasszikus irodalmát megtárgyaló olvasókör tapasztalatai*
- *Előadó: Kiss Endre*
- **12:00 -14:30**
- **Kerekasztal konferencia: Magyarország 2025-ben és kitekintés 2050-re**
- *Vezeti: Nováky Erzsébet*
- 1. A tanulmányokra épülő (és készülő) összegező tanulmány főbb
- tételeinek bemutatása (Nováky Erzsébet)
- 2. Az egyes tanulmányok főbb pontjainak kiemelésével az összegező tanulmány gazdagítása (a tanulmányok Szerzői)
- 3. Vendégeink bekapcsolódása a kerekasztal konferenciába
-
- **14:30- Nováky Erzsébet köszöntése 70. születésnapján**

Jövő kutatás mint OTKA kutatás

Vezető kutató	Kutatóhely	projekt kezdete	projekt vége	cím	aktuális összeg (Mft)
Nováky Erzsébet	Budapesti Corvinus Egyetem (Gazdaságföldrajz és Jövő kutatás Tanszék)	2003	2007	Változás és jövő	12,108
Hideg Éva	Budapesti Corvinus Egyetem (Gazdaságföldrajz és Jövő kutatás Tanszék)	2005	2009	Jövő kutatás az interaktív társadalomban	7,8
Pitlik László	Szent István Egyetem (GTK TKI)	2005	2008	Konzisztencia-alapú jövő kutatási modellek fejlesztése (KJM)	3,9
Alföldi Istvánné Dr.	Budapesti Corvinus Egyetem (Központi Könyvtár)	2007	2007	A közgazdasági felsőoktatás és kutatás összehangolt információellátásának biztosítása	3,995
Tóthné dr. Szita Klára	Miskolci Egyetem (Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézet)	2009	2013	Globalizáció és intézményi változások, Magyarország világgazdasági illeszkedési stratégiái	7,586

Jövőkutatás nemzetközi relációban

- Tóthné Szita Klára: State of the Future in V4 countries (Visegrádi Alap) (2014)
- Hideg Éva: Vállalati Foresight (Visegrádi Alap) (2016)
- Bartha Zoltán: V4 technologies to implement EU 2030 Climate and Energy Framework - promising technologies and scenarios (4CF Warsaw)
- Gubik Andrea - Bartha Zoltán: vállalkozások jövője
- Millennium Hungary Node
- Fontos a kapcsolat a nemzetközi jövőkutató szervezetekkel és kutatókkal

A jövőkutatás jövője

40 év előre

A jövőkutatók potenciális szerepe

- Karizmatikus egyének, mint driverek örökségének továbbvitele (Farkas János , Grolmusz Vince, Kovács Géza, Gidai Erzsébet, ...)
- Nagy távlatú jövőképek készítése
- Konferenciák
- Tudománynapi rendezvények
- Támogatott kutatások megnyerése
- Önkéntes kutatás (Magyarország 2025 kitekintés 2050) továbbv
- Növekvő felelősség az 50 éves jubileumi rendezvény megszervezése

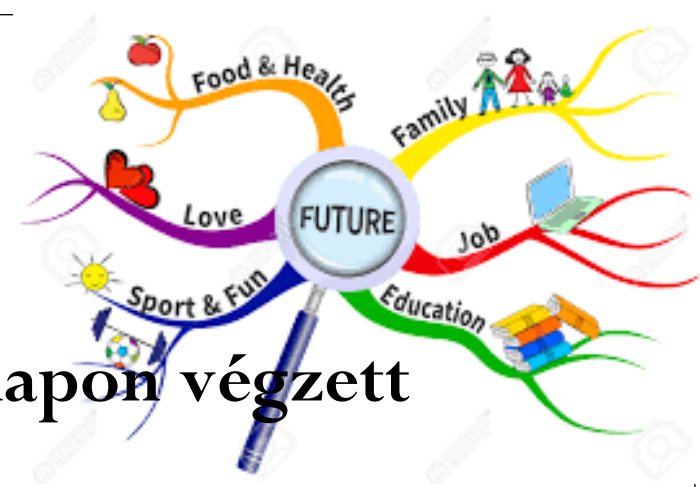
Annak titka hogy épüljön be a jövőkutatás a döntéshozásba

Módszerek	Kvantitatív	Kvalitatív	Normatív	Felderítő
Hajtóerő modellezés				
Komplexitáson alapuló modell				
Kereszthatás elemzés				
Döntési modellek				
Delphi				
Ökonometria				
Környezeti szkennelés				
Jövőkerék				
Zseni előrejelzés				
Morfológiai elemzés				
Participatív módszerek				
Regresszió				
Döntési fa				
Szenarió				
Tudományos úttérkép				
Rendszerdinamika				
Technikai szekvencia elemzés				
Idősoros előrejelzés				
Trend hatás vizsgálat				

A lehetőségek megragadása

- Kovács Géza (1985) Jövőkutatói bázisok jövőkutatói profiljának erősítése, jövőkutatói szakemberek képzése, tudományos ösztöndíjak kiaknázási lehetősége
- Nováky (2006) – „.... *A jövőkutató felelőssége* a jövőt leíró alternatívák felvázolásában, kommunikálásában és megvalósításában jelenik meg, de jelentős a felelőssége a változások elfogadtatásában is. végső következtetésként hangsúlyozza, hogy a *jövővel való foglalkozás, a jövő alakítása mindannyiunk felelőssége, amihez a jövőkutatók gondolkodása és viselkedése példát és kiindulópontot jelenthet.*”
- Simai (2007): „Lényeges feladat annak meghatározása, hogy milyen tényezők térítik el a fejlődést a trendektől, s mikor jönnek létre töréspontok, ahonnan a fejlődés váratlan fordulatot vesz, vagy éppen zsákutcába visz... *Intenzívebbé és hatékonyabbá kell tenni a kommunikációt a jövőkutatók és a politika, a kormányok és a civil szervezetek között* annak érdekében, hogy megfelelően értékeljük a történelmi analógiákat, és hogy javítsuk a modellek és a forgatókönyvek minőségét, s a képességet a használt fogalmak tisztábbá tételére, valamint a szükséges döntések és cselekvés ösztönzésére”
- Kiaknázni az SJTB statisztikusai által nyújtotta lehetőségeket

Milyen jövő vár ránk?

Támogatva vagy Önkéntességi alapon végzett
jövőkutatás?

Színesíteni a palettát - Erősíteni az
interdiszciplinaritást

Fiatalítás - Átadni a stafétát

Nemzetköziesedés -

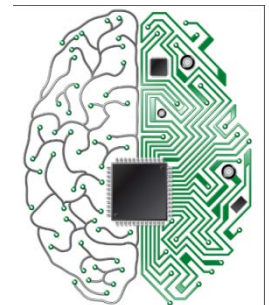
Nemzetközi konferencia megszervezése

A jövőkutatás elméleti és módszertani

kihívásai a 21. században – oktatni kell!

Publikációk és tudományos fokozatok

bővítése

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!